

Mbilhni qe te Korhni.

MMRÉTNIMI I GHUHES SHQÏPÉ NE SHQÏPNI.

L É T R E.

Gëgnii, 24 t'Korhikut, 1899.

I NNRITSHMI ZOTNI,

MASI kam pase fatmiresin më këne shkrué per më marhe « Albanien », çë po filhohj édhë un më két artikulh më u-bá bashkpuntori i asaj flétoré, qi asht shénué më i bá shum t' mira vénnit t' one.

Zotnija Joté ká marhe véshit qi n' Shkoder asht çile ñi shoqni létraré per lulzim t' ghuhes

shqypé. Kjo pune i ká mmushe më hélm Taljant, qi tjéter ménnim s' kan, véç si më mujt më taljanishtué Shqypnin, é sidomos në Gëgt. Kta qysh n' viéte 1888 é kan ngule çërdhen é vét n' Shkoder, tuj çile msojtorét taljané. Nuk di më t' kalhdué sá fort asht prishe Shkodra më kto msojtoré. T' kshént é Shkoders perpara kan këne t' mire é i kan nnérué fort mësh-tart é katolikshem, qi aq shum t' mira i kan bá vénnit t' one. Kur duélnë kto msojtoré, mësh-tarija ju kunnershthué më ghith fuqi, psé i ditté t' zézat qi kishin per t' nnolhun préj ktyné msoj-torévét t' hélmuemé. Prannéj Taljant u-çuené pèshe kunnra mësh-tarvét, é ghá pá thane nuk lâné. Jét ñéri pá ménn tuj i knué ghith ato t' shpifmé é shkarkimé qi qéne shkrué nner flétorét « La Nazione Albanese » é « La Nuova Albania », qi i qésin Shqypart é Italés per më mmajté politiken taljané n' Shqypni. Préj fjalvét t' ktyné lhapazanavét u-rhéjtné shum t' kshiténe n' Shkoder, é tuj i harhué t' mirat qi dhëu i tynvé kishté pase préj mësh-tarvét, filhuené më fole. é éné sod flasin, ghith t' zézat kunnra mësh-tarvé. Por nuk asht per t' u-çudite, tuj é dit qi kta fatzéz kan dhane fmit é vét nner msoj-toré taljané, ku msojsat jane gadi t' tane framasuj. Por a kujtojne sé Italja ménnon ñi-ménn mire per né? Mé ménnué Italja per né mire, nuk kishté dergué n' Shkoder msojtorét taljané per më hape ghuhen é vét, por kishté çile msojtoré shqyptaré per më na msué ghuhen t' one. Ç' fare t' mirét këni pase ju, Shkodrane, préj ktyné msojtorévét? Véç ñikét, qi qysh sé kan dale kto msojtoré këni filhué më é prishe kréjt ghuhen t' uej. A nuk asht é vertéte qi ju tash shqypén é fitni t' perghysuemé më ghuhe taljané? É dim qi n' Italé jane 200 000 Shqyp-tare. Sâ ksish jane msojsa nner msojtoré tal-jané t' Shkoders? Asñi. Na i dona Shqypart é Italés, psé jane vlhaznit t' one, por çuditna é na vjén kéq kah shofim sé ata per pelqim t' Italés prore i a' vén kamen dhéut t' parvét. E ç' t'mire kan ata préj Italés? A thúé nuk asht é vertéte

qi fmija é tynvét kur flasin mé Taljan ju thone : «Ti jè lti mé dy bri, un Arbrësh mé dy vësh»? Kto fjale a thué rhiédhin préj dashtnijét qi Taljant kan mé Shqyptare? Sà hère Shqypart é Italés i jane lute ministérit t' Italés mé çile ne Napulh ñi kathéder t' ghuhes shqypé. Kur i kâ nnguhé? Kurh. Na thâmé qi n' Italé jane 200,000 Shqyptare. Kta sâ msjortoré shqyptaré kan? Asñi. Qe prá ç' fare t' mirash ju ban Italia Shqyptarvé, é kta prap kan sy é faqé mé nnjéke politiken é saj. A thué s' kâ nnjéke politiken é saj «Ili Arbrëshvét» at-héré, kur umartué i biri i rhéghit mé t' bin é kñazit t' Malit. Zi? At-héré «Ili Arbrëshvét» t' bin é kñazit é thirhtë «hylhi i Shqypnis», é mé ñi artikulh t' ghaté é levdotté aq fort Malin é Zi, si mé kéne ky mâ i madhi miku i jone. Malazézt ugzuené kur é knnuené két artikulh, é nuk nghané, por mé shpéjt é shtypshkruené n' flétoré t' vét «Glas Crnogorca». Por mos u-gzoni, o Malazéz, psé préj ati artikulhit nuk ju dél kurhare dobijét. Shqypitari nuk munnét mé kéne mik mé jû. Lufta é paddámé qi tash 400 vjét kâ bâ mé jû a s' kâ mujte mé i a u mmushe ménnén? E' ç' fare t' mirét munnéna mé prite na préj jush? Ju s' kèni tiéter ménnim vèç mé grabit vénnin t' one é mé na bâ Serb si védin. Nè tash 3000 vjét na kan rà gthifare talhazësh mî kryé, por ghuhen é fisin t' one s' é kéna biérhun, é mé uzday t' Zotit s' kéna mé é biérhe as mas sodit. Ñiménn jû ja u nët doren Moskovi é tash vôn édhé Italja, por shpneçojme qi édhé në Zoti s' kâ mé na lane pâ nnim.

M' kâ kalhdzue tash vôn ñi mik i émi n' Shkoder, qi tuj fole aj ñi dite mé korculhen é Italés kont (conte) Léonin, ky i kishtë thane: «Shka jane do qi kan filhué qusé po lulzojme ghuhen shqypé? É shka duhét ghuha shqypé qi nuk flitét vèç préj Shkodrét é déri n' Médue?»

Asht per t' u-çudite si ñi korculh, qi ghinnét tash disá vjét n' Shqypni, munnét mé i fole kto fjale. A nuk din éné korculha Léoni qi Shqypnija ddahétt nner kater vilajété, qi jane Shkodra, Kosova, Monastiri é Janina? A nuk é din qi nner kto kater vilajété flitét shqyp? A nuk é din qi vèç n' Shqypni ghinnén déri n' dy miluj é ghyse Shqyp-tare, pos atynvét qi jane jashta Shqyp-nijét? Po, korculh Léoni i din kto t' tana, por tuj kéne aj Taljan é shtiélhuesi i ménnimévét t' ghévériss' Italés, i perkét mé fole kshtu. Por mos kujto, o korculh Léoni, sé fjalt t'ua é t' shkové t' ú kam mé na shti tuten. Jo, por per kunnra na mâ fort kéna mé u-trimnué, é mé uzday t' Zotit ghuhen t' one kéna mé é qite n' pah; é ghuhen taljané kéna mé é shqyme préj Shqypnijét.

OSHKAP IDHRALI.

KOHETORÉ É SHKENCES.

KOMBESIA É MIZAVÉ.

SHKENCETARI inglis *Sir John Lubbock* ka shkruar, mé shume te tjéra biblha te vlérshema, édhé ñe permi mizat (*). Biblhe é bukur, plot mé mendimé te holha, mé shikimé te ra é te çuditëshma. Si rhojne mizat, si rhitén, si punojne, ç' zakoné kane, shkurt ghithe jéta é tyré eshte vene ne drite mé deftimé te forta. Ghon Lubbocku kish ne shtepi te tij ñe kamaré te véçante mé shume folé mizash édhé atjé ka shkuar vjété é vjété duké vene ré punet édhé zakoné é tyré. Thote ne parethenié te biblhes tij: «Te ghithe shkencetaret qi kane thélhuar jéten é mizavé s' kane mbajtur ñe folé mizash me shume sé ca muaj. Une i pari é i vétemi

(* Mé qe ne ghuhen shqip fjala «mize» merét vësh mé dy menyra mizat é éres é mizat é dhéut, te thomi sé ketu eshte fjale per mizat é dhéut.

